

သို့တ်။ သို့တ်ခြုံ။ သို့တ်လလံ။ ကျပ်သို့တ်။

ပဲ့အဘိဓာန်အာဟာလီဒေဂ် ဝေါဟာရ ‘သို့တ်’/ ‘သို့တ်သူတ်’/ ‘သို့တ်သူတ်’/ ‘သို့တ်သွေ့’ တအ်ဂ်
ညးထွးလဝ်ဒ်ပိုဒ်ကြိယာမဲ့တဲ ညးကုလဝ်အဓိပ္ပာယ် v. to be quiet, to be inactive ရ။ ဝေါဟာရ
‘သို့တ်ခြုံ’ ဂ်ပုန် ညးကုလဝ်အဓိပ္ပာယ် v. to be calm, quiet; to be withered, to be wilted
ရ။ ဂလာန်မူး “ပွဲဂ်သို့တ်ခြုံအာ” ဝံဂ် ညးကုလဝ်အဓိပ္ပာယ် “The flower is withered away.”
ရ။ ဝေါဟာရ ‘သို့တ်အာ’ ဂ်ပုန် အာဟာလီဒေဂ်ကုလဝ်အဓိပ္ပာယ် v. to swoon, to faint away
ရ။ ပဲ့အဘိဓာန်မန်ဗာအာထောန်သိုင်ဂ်တုန် ဝေါဟာရ ‘သို့တ်’ ဝံ ညးကုလဝ်အဓိပ္ပာယ် ‘တိတ်
သည်’ တဲ ဝေါဟာရ ‘သို့တ်ခြုံ’ ဂ် ညးကုလဝ်အဓိပ္ပာယ် ‘တိတ်ဆိတ်သည်’ ရ။ ‘သို့တ်သူ’ ဂ်ပုန်
ညးကုလဝ်အဓိပ္ပာယ် ‘ညှိုးနွမ်းသည်’ ရ။

ဝေါဟာရ ‘သို့တ်’/ ‘သို့တ်ခြုံ’ ဝံ ညံင်အာထောန်သိုင် မကုလဝ်အဓိပ္ပာယ်ဂ်ရ ‘တိတ်သည်’/ ‘တိတ်
ဆိတ်သည်’ (to be quiet, to be inactive) ဝံဟေင် ညးဂမ္တိုင်ခေတ်တဲဏအ် တီဂ်တဲ မရပ်
စပ်စကာတံဒိုင်အိုတ်ရ။ အဓိပ္ပာယ်တွဟ်သ္မာင်နွံဒိုင်ဏီတအ်ဂ် ညးဂမ္တိုင်ဟံတိ ဟံရပ်စပ်စကာအိုတ်ဂ်ဒ်
တဲ ဗျိုက်တိုဒိုင်ရောင်။ အဓိပ္ပာယ်ပြာကတ် ညးဂမ္တိုင်တိတအ်ဂ် ပဲ့ဒွဲဝံ အဲဒွဲလဝ်ကျာတဲ ဆအ
ဓိပ္ပာယ်မဗျိုက်တိုဒိုင်တအ်ဂ်ဟေင် အဲပွဲထွးပျးဏာ အတိုင်ဗွဲသွပ်ဝံရ။

သို့တ်။ သို့တ်ခြုံ။ သို့တ်လလံ။ — အဓိပ္ပာယ်ဗျိုက်တို(၁) အဲခြုံ။ ဩင်ဗျို။
ညှိုးနွမ်းသည်။ နွမ်းလျသည်။ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သည်။
**to be withered, to be wilted, to flag, to droop,
to be languid**

- “ယံဒေဗြသျှိုက်၊ ဒဒိုက်သ္မာင်ဂ် ဟံမဲ့ရ။ ဒဒိုက်ကောမဒးစာ်စူးအာ နူဩ်ဟ်ဒေဗြဂ် ကော
ဂွာဟိုက်မိဟံအိုတ်ရမိ။ ယံမိ၊ ခန္ဓအဲဝံ သို့တ်လလံအာဂ် ညံင်ရကမတ်ချေလမ်စံက် မဒး
ဒုအ်ဘဲပုတ်ဂမ္တရမိ။ ယံမိ၊ ခန္ဓအဲဝံ ညံင်ရကြိုင်မတ် ဒးဂမ္တဲ ပဲ့ဂိမန္တကာလဥတုတဲ ရ်မ
သ္မာတ်ဇတ်အာကိုရ။ ညံင်ဟဒယဖျုန်ဂြိုဟ်အဲ မဒးဇတ်သ္မာတ်အာရမိ။” (နဂလာန်သင်ဝံ ဗော
ဓိသတ်ခွေဝ်တြုံ ဒးပွန်လှတဲ ယာ်ရိုဟ်ရေင်တက်သ္မာရ။) (၅၅၀။ ၉-၄၈၅။ ၇-၂၃၅။
အစော့။) ပဲ့မူဗာ/ “(ရှင်မစန္ဒာ)၊ ကျောက်ပုဉ် ပစ်အပ်သောမြက်ကဲ့သို့ မြက်တောကျူတော
ကဲ့သို့ ညှိုးရအံ့။ ရေမပြည့်သောမြစ်ကဲ့သို့ မြောက်ရအံ့။ ထိုဆင်းရဲသည် ငါနှင့်ကွေ့ကွင်း
ခြင်းကြောင့် စိုးရိမ်လတ္တံ့သော စန္ဒီအမည်ရှိသောသင်၏ သောကဟူသောအကြောင်းကြောင့်
ဖြစ်၏။ တပါးကုန်သော စိုးရိမ်ခြင်းတို့ကြောင့် မဖြစ်။” (၅၅၀။ စတု-၂၂၁။ ညောင်ကန်။)
ပဲ့မူအေဂ်လိက်/ “As grass, as a tree I perish, as a waterless river I dry: But

‘tis for thy sorrow, Canda, my heart within me is yearning.’ (The Jataka: Vol. III & IV: Book XIV: p-180)

- ဟိုတ်နူသို့င်ဟုံဆိုက်ညန်ဟုံမှတ်မဲ့ ဟုံရံင်သို့သက်သက်တဲ ဝူကျင်ဇော်ဂ် ကျိန်ဝိပုတိသာရီ သွေခံဟောံဖြဲ ဖြဲဇြော်ဖျိုဟ်ဂတး လတေင်ကြန်မောန်တဲ ကျိန်ရ။ -- (ဣသိမဒ်ခါသီဝူ ကျင်သမ္ဘူလာဂ် ညာတ်တဲသွာန်ဝူကျင်ရ။) “ယုံကောန်ဖြဲ၊ ----- မူရသတ်တြဲမဲ့ ကောန် ဖြဲသို့င်ညာတ်တဲ မဝံဖေက်ဂံက် သမိုက်သမ္မာတ်ပဲ့စိုတ်တဲ ကောန်ဖြဲမဖြော်ဖြဲဂလိုင်ဂ်ရော ကောန်။ နူကာလမစ်ကျင်နူဂြိုပ်တေံဂ်လေဝ် မှုတ်ကိုလျးရုပ် မဒစင်ဗွင်တဲမလောန်ရောင်။ လျဟ်ဝံ ဣန်ရီသို့င်ဖြဲ ဖြော်ဖြဲဖျိုဟ်ဂတးတဲ ညံင်ရဲသွာဆုလမုဟ်ကိုမဒ်ဂ် မူရဟိုတ်မဲ့ ကောန်ဖြဲမဒ်ရော။” (၅၅၀။ ၆-၅၁၉။ ၈-၂၄၉/၂၅၀။ အစွေံ။) ပဲ့မူဗွာဂ် “ယောက္ခမ ရှင်ရသေ့သည် ညှိုးနွမ်းသောဣန္ဒြေရှိသော ထိုသမ္မုလာကိုမြင်၍” မဂးလဝ်သံဝံရ။ (၅၅၀။ ၈တု-၇၅၃။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေင်လိက်/ “Sambula, through jealousy of her rivals, grew thin and pale of countenance, and her veins stood out upon her body. ----- On seeing her in this **languid condition**, he repeated a stanza: ----” (The Jataka: Vol. V & VI: Book XVI: p-52) (**languid**: adj. ညှိုးနွမ်းသော။ နွမ်းလျသော။)

- ညးချင်ကပွဲလှိုင် ဂကူသာကျင် ကိုညးချင်ကောလိယတံဂ် နိသဲကိုကြိုင်မဲ့ မူးယုရောဟိဏီ မှုအကြာရးခါဂ်တဲ နကိုတျိုန်မဲ့ဟေင် ကျောန်ဗူအိုတ်ရ။ ပဲ့ကာလဂိတုဇော်ဂ် ညှိအောန် သတ် ဩဝံသို့င်အာအိုတ်ဏေဝ် မိုဟ်မကျောန်ဩဝံတံဂ် ကျင်ကောံတဲမ္မဟာန်အိုတ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၅၃၆။ ၉-၂၉၁။ အစွေံ။) ပဲ့မူဗွာ/ သာကီဝင်မင်း ကောလိယမင်းတို့သည် ကပိလဝတ် ပြည်၏လည်းကောင်း ကောလိယပြည်၏လည်းကောင်း အကြား၌ ရောဟိနီမည်သောမြစ်ကို တစ်ခုသောဆည်ဖြင့်ဆည်၍ ကောက်တို့ကိုလုပ်ကုန်၏။ ထိုအခါ၌ နယုန်လအခါဝယ် ကောက်ပင်တို့သည် ညှိုးကုန်လတ်သော် နှစ်ပြည်သားတို့၏ လယ်လုပ်သားတို့သည် စည်းဝေးကြကုန်၏။ (၅၅၀။ ပဉ္စ-၆၀၁။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေင်လိက်/ The Sakiya and Koliya tribes had the river Rohini which flows between the cities of Kapilavatthu and Koliya confined by a single dam and by means of it cultivated their crops. In the month of Jetthamula when the crops began to **flag and droop**, the labourers from amongst the dwellers of both cities assembled together. (The Jataka: Vol. V & VI: Book XXI: p-219) (flag: v. (of plants etc) become limp; (fig.) become tired or weak: (အပင်) ညှိုးခွေနွမ်းသည်။ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သည်။/ ရှေ့ဆောင်အဘိဓါန်။ ဦးလွင်ဦး။)

သို့တိဇြ။ သို့တိလလံ။ — အဓိပ္ပါယ်ဤကံတို့(၂) သို့လလံ။ နံ့ကိုက္ကုန်ရီ။
 ငြိမ်သက်သည့်။ တည့်ငြိမ်သည့်။ ကြွကြွရီသည့်။ ငြိမ်းချမ်းသည့်။
**to be silent, to be quiet, to be quiescent, to be calm,
 to be composed**

- သွတ်ဖြူဝတ်စင်ကိုဗရန်လိုပွန်တုန် “ယုံစံ၊ ညးဗိုက်မကျင်ကွာတေမဲ့လေဝ် ထေဝ်ကွေထးပွဲ တိတု သိုမပုတ် မဒလိုက်က္ကိအာတုရ။ လှဟ်မူဝတ္ထုမဲ့သွာင်နွံ သွောံရန်လိုဂ်ပွန်ရောတ်” သမ္ဘာသေဠိဂး။ “ယုံဗရ၊ ညးဗိုက်ကွာဂ် သွါသွာ်မြဟ်စာရောင်။ ညးဗိုက်လှဟ်ဝံ သို့တိဇြ ချိန်ဇောတ်ဒိုင်လောန်သန် တန်ဂိုင်ကေတ်ထးပိုကိုဟံတိ” သွတ်ဖြူဂး။ “ဒိုရသတ်ဂ် ကော် ရတ်” (ဗဂ်ဂး။) (၅၅၀။ ၆-၃။ ၁-၁။ အစောံ။) ပွဲမူဗွာ/ တဖန် ထိုသူငယ်မသည် ထို ရှေးအတူလျှင် အဘွားကိုဆို၏။ ထိုအခါ ထိုမြေးငယ်မကို အဘွားသည် “ရှေးဦးစွာလာ သော ကုန်သည်သည် ခွက်ကို မြေ၌ပစ်၍ သွားလေပြီ။ ယခုအခါ အဘယ်ကိုပေး၍ ဝယ် ကုန်အံ့နည်း” ဟုဆို၏။ “ထိုရှေးကုန်သည်သည် ကြမ်းကြုတ်သောစကားရှိ၏။ ဤကုန် သည်သည်ကား ရှုချင်ဘွယ်ရှိ၏။ နူးညံ့ပြေပြစ်သောစကားရှိ၏။ ထိုခွက်ကို ယူငြားအံ့လည်း မသိ” ဟုဆို၏။ “မြေးငယ်၊ ထိုသို့တပြီးကား ခေါ်လော” ဟုဆို၏။ (၅၅၀။ ၁-၂၅။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ Once again the damsel made the same request of her grandmother; and the old woman replied, “My dear, the first hawker threw our bowl on the ground and flung out of the house. What have we got left to offer now?” “Oh, but that hawker was a harsh-spoken man, grandmother dear; whilst this one looks **a nice man** and **speaks kindly**. Very likely he would take it.” “Call him in then.” (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-13)
- ညးဟိုပွဲသိုင် “ဣသိမသုန်ကွံ နူဂြိုပ်ဟေမဝန် ဒိုင်ပွဲဥချာန် နွံသီလအာစာရ သို့တိဇြသို့လ လံလောန်သန်” သိုင်မိင်တု တိတ်စိုပ်ဥချာန် လျှော်ရံရဲတု ဟိုပတိသန္တာရ။ တွဟ်နသကု နိုင် ပွဲဥချာန်ပန်ဂိတု ကေတ်ပတိညာန်တု ဒိုင်လဝ်(ရ)။ (၅၅၀။ ၆-၈။ ၁-၂၆၃။ အ စောံ။) ပွဲမူဗွာ/ (လူတို့သည်) မင်းအား “အရှင်မင်းကြီး၊ ဟိမဝန္တာမှ ပြင်းထန်သောအကျင့် ရှိကုန်သော မြတ်သော အောင်အပ်သော ကြွကြွရီကုန်သော သီလရှိကုန်သော ငါးရာ ကုန်သောရသေ့တို့သည် လာလတ်ကုန်၍ ဥယျာဉ်တော်၌ နေကုန်၏” ဟု ကြားလျှောက် ကုန်၏။ မင်းသည် ထိုရသေ့တို့၏ ကျေးဇူးကိုကြား၍ ဥယျာဉ်သို့သွားပြီးလျှင် ရှိခိုးလျက် ပြုအပ်သော နှုတ်ခွန်းဆက်ခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍ မိုဗ်းလေးလပတ်လုံး ထိုဥယျာဉ်၌သာ နေ ခြင်းကိုပြုစေ၍ ပင့်ဘိတ်ကုန်၏။ (၅၅၀။ ၁-၃၉၆။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ - and the king was soon informed that five hundred hermits from the Himalayas had taken up their abode in the royal pleasure, and that they were ascetics of great austerity, **subduing the flesh**, and of great virtue. Hearing this good character of them, the king went to the pleasure and graciously made them welcome to stay there for four months. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-207/208)

- ကုသိမသုန်ကွံ ပိုန်သိုကလော ထောံကွေံပညး လုပ်ဂြိုပ်တဲ (ပွပ်)ဝေင်ခေမိကုသိ ဗက်မ္မသရံ ပါပ် အိန်ရီသို့တ်ငြဲ။ (၅၅၀။ ၈-၈၁။ ပ-၂၆၄/၂၆၅။ အစောံ။)
- “ယွံအမာတ်ပို၊ ခေံမယုတ်မဒ်ဋူးညး ခေံမအောန်ကုရ် ညှ်မုက်ဒြာတ်သိုကု်ဖေင်္ဂိ ဂဒြာတ် သုင်တဲ ခေံဗ္ဗူအာတဲ ပွေအ်ပိုင်ဗြူဂအတ်တရ။ ခေံပြဲ ခေံဒ်ကိုပ်ကွာ ညှ်မုက်ဒြာတ်မ္မူကုရ် တံ သိန္နိတုဂကူတံသုင်တဲ ဟွံဂွံဗ္ဗူတဲ ခွံင်သို့တ်ငြဲတရ။ ယွံအမာတ်ပို၊ မူရ်ဟိုတ်မွဲ မဂွံဒ်သင် ရှ်ရော။” ဂလာန်မြဲဝံ သိုင်သွာန်အမာတ်ရ။ (၅၅၀။ ၈-၁၈၃။ ပ-၅၂၀။ အစောံ။) ပွဲမူ ဗွာ/ “အမတ်ကြီး၊ မြည်းတို့အား ယုတ်ထသော နည်းသောအရသာရှိထသော သင်ပန်း လျှော်ဖြင့် ရက်အပ်သောအဝတ်နွမ်းဖြင့် စစ်အပ်သောမုဒရက်ရည်ကို သောက်ရ၍ ယစ်ခြင်း သည်ဖြစ်၏။ သိန္နိဝအမျိုးဖြစ်ကုန်သော မြင်းတို့အားကား မွန်မြတ်သော ဤမုဒရက်အရည် ကို သောက်၍ ယစ်ခြင်းသည်မဖြစ် (ငြိမ်သက်သည်ဖြစ်၍ နေကုန်၏) အကြောင်းအသို့ နည်း။” (၅၅၀။ ၃-၁၃၄။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂ်လိက်/ “This sorry draught, the goodness all strained out, Drives all these asses in a drunken rout: The thoroughbreds, that drank the potent juice, **Stand silent**, nor skip capering about.” (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-66)
- (ဗောဓိသတ်ဒ်က) ဗောဓိသတ်မှ်မဲ့ညာတ်ဂစေံပံက်တဲ ဂလာန်ဒုတိယဗောဓိသတ်သူးပွန်ရ။ “ယွံမူးတံညးဂမ္တိုင်၊ ပက္ကတိခေံမသို့တ်ငြဲ မ္မူကိုသီလကို မူးတံဟွံတီရောင်။ ဟိုတ်နူမူးတံဟွံ တီတဲ မူးတံဟိုထိုင်သးရောင်။ ဂစေံမူးတံမူးနွံကိုသီလကို ပိုကမဒ်စွဲခေံ ခေံဟွံဂွံမင်မွဲရ။ ခေံ မင်ဒိုင်ဂ် ဟိုတ်နူခေံသိုက်ဂွံစပိုရ။ ဂစေံစွဲဝံ သွေင်ခေံဝံ ခေံဟွံဂွံကသီရောင်။” (၅၅၀။ ၈-၂၃၆။ ပ-၆၆၈။ အစောံ။) ပွဲမူဗွာ/ ထိုအခါ ထိုဗျိုင်းကို ဘုရားလောင်း(ငါးမင်း)သည် ကြည့်၍ -- “အချင်းတို့၊ သင်တို့သည် ထိုဗျိုင်း၏သီလကို မသိကြကုန်။ မသိကုန်ဘဲ လျက် ချီးမွမ်းကြကုန်၏။ ငါတို့ကို ဗျိုင်းငှက်သည် မစောင့်။ ထိုမစောင့်သောကြောင့် ဗျိုင်း သည် မတုန်မလှုပ်နေ၏။” (၅၅၀။ ၃-၃၁၇။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂ်လိက်/ Then the Bodhisatta looked, and uttered the second stanza: “What he is ye do not know, Or you would not sing his praises. He is our most treacherous foe; That is why no wing he raises.” (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-162)
- ဗောဓိသတ်ဒ်မြှ်ကွက်ဂ် ကိလေသထပ်ကွံသွာံ သို့တ်လလံဒိုင်ဂ်စိုန်ဒ်ကို မိင်ဗရုရမျှင်ဗြဲတဲ ညံင်ဖြုံဇာတ် ညးထုတ်ကိုလေံတဲ ညံင်ရမယိုက်တိုန်ဂွံက်ဂ်ကို ညံင်ဂ်ကိုရ မိင်ရမျှင်ဗြဲဗက် ကိလေသပါတ်တိုန် ပွဲသန်ထာန်တဲ ပွမဗဒေုတ်ပွင်ပွဲဂ် ဝိုတ်အာဟွံဂွံဖဒေုတ်တဲ ပပ်စေံကွၢင် ကိုမြှ်ဗြဲဗက် ဒးစုတ်ပးလှဲဂ်တဲ ကျိပ်ဗွက်စေံ ဝိုင်လကဲတိုန်ရ။ (၅၅၀။ ၈-၄၉၁။ ၇-၃၀၈။ အစောံ။) ပွဲမူဗွာ/ ထိုဘုရားလောင်း ရွှေဥဒေါင်းမင်းသည် ဥဒေါင်းမအသံကို ကြားလတ်သော် အနှစ်ခုနှစ်ရာတို့ပတ်လုံး ငြိမ်သက်စွာနေပါသော ကိလေသာသည် ပါး ပျဉ်းထောင်၍ ပုတ်ခတ်အပ်သောမြေကဲ့သို့ ထ၏။ ထိုဘုရားလောင်းဥဒေါင်းမင်းသည် ကိ လေသာဖြင့် ကျင်နာသည်ဖြစ်၍ ပရိတ်အရံအတားကိုပြုခြင်းငှာ မတတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ လျင်

မြန်စွာ ဥဒေါင်းမ၊အထံသို့သွား၍ ကျော့ကွင်း၌ ခြေကိုသွင်း၍လျှင် ကောင်းကင်မှသက်၏။ အနှစ်ခုနှစ်ရာတို့ပတ်လုံး မရွေ့မလျှောသော ကျော့ကွင်းသည် ထိုခဏ၌လျှင် ရွေ့လျော့၍ ခြေကိုမိ၏။ (၅၅၀။ ၈၇-၃၀၇။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ The peacock heard it: on the instant, the sin which for seven hundred years had lain **quiescent**, reared itself up like a cobra spreading his hood at a blow. Being sick with lust, he could not recite his protecting charm, but making all haste towards her (the hunter's peahen), he came down from the air with his feet right in the snare: that snare which for seven hundred years had no power to catch him, now caught his foot fast. (The Jataka: Vol. III & IV: Book XIV: p-212/213) (**quiescent**: (adj) at rest; motionless: ငြိမ်သော။ မလှုပ်ရှားသော။/ ရွေ့ဆောင်အဘိဓာန်။ ဦးလွင်ဦး။)

- “ယုံခမီတီလပိုန်တံ၊ ပါရမီသွတ်ဂ် လင်ကီရ၊ ဓိန်သတ်တွကသို ပါရမီမဇ္ဇော်တကို လုကထပုံကွံသွာံ တဏှာရာဂကိလေသ ဓိန်သို့တိလလံဒွင်ကို၊ သတ်မဉိုက်ပင်ကိုဇ္ဈာန် ဓိန်ဒိုကို၊ မိင်ရမျှင်မာတုဂါမ်တဲဗက် ပွဲချိုန်ဂ်ရ ကိလေသကျိုက်လောင်တိုန်ဟောင်။ တီလတံ မစိုန်သကိုတကိုကိလေသဂ် မူသဂ္ဂးနွံရော” ကျပ်တြဲဂး။ (၅၅၀။ ၉-၁၅၉။ ပ-၄၅၄။ အစွောံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ “ရဟန်း၊ မိန်းမမည်သည်ကား သင်တို့ကဲ့သို့သော (ပါရမီငယ်သော)သူ၏စိတ်ကို အဘယ်ကြောင့် မလှုပ်ချောက်ချားစေနိုင်အံ့နည်း။ လှုပ်ချောက်ချားစေနိုင်သည်သာလျှင် တည်း။ --၊ ရှေးပညာရှိတို့အား အနှစ်ခုနှစ်ရာတို့ပတ်လုံး မဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့သည် မိန်းမ၏အသံကို ကြားလတ်သော် အခွင့်ကိုရကုန်၍ တခဏခြင်းသာလျှင် ဖြစ်လာကုန်၏။ စင်ကြယ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့စင်လျက်လည်း ညစ်နွမ်းရကုန်သေး၏။ -- မစင်ကြယ်သောသူသည်ကား အဘယ်မှာဆိုဘွယ်ရှိအံ့နည်း။” (၅၅၀။ ၃-၄၅။ ညောင်ကန်။) (သို့တိလလံ = ငြိမ်သက်သည်။ ငြိမ်ဝပ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းသည်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ “What wonder that womankind should trouble the wits of a man like you! Even wise men, who for seven hundred years have done no sin, on hearing a woman’s voice have transgressed in a moment; even the holy become impure; even they who have attained the highest honour have thus come to disgrace – how much more the unholy!” (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-23)

- ဂဒြာဂမ္ဘိုင်ဂ် ဧံသုင်ဒးဥင်ဇဇါက်မုက်ဒြာတ်တဲ ဧံဗ္ဗူတ်တဲ ဧံဒင်ထလတ်တဲ ပွဲဧံဗြဂ အတ်တရ။ ချေဂကူသိန္နတံ ဥင်မုက်ဒြာတ်မန္တကုရ်ဂ် ဧံသုင်တဲ ဧံကူပ်သို့တိဒွင်အိုတ်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၁၈၃။ ပ-၅၁၉/၅၂၀။ အစွောံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ ဤမြည်းတို့သည် မုဒရက်ဖတ်ကို စစ်သောအရည်ကို သောက်ရခြင်းကြောင့် ယစ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ခုန်လွှားပေါက်ကန်ကုန်သော အားဖြင့် မြည်ကုန်လျက် သွားကုန်၏။ သိန္နဝအမျိုး၌ဖြစ်ကုန်သော သိန္နောမြင်းတို့သည်ကား အဦးဖြစ်သော အဖျော်ရည်ကို သောက်ကုန်၍ အသံကင်းကုန်လျက် ငြိမ်သက်စွာနေကုန်၏။ မရွှင်မြူးကုန်။ (၅၅၀။ ၃-၁၃၃။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ “Look there! How mad these donkeys are from that sorry drink! How they bray, how they caper? But those fine thorbreds that drank the strong liquor, they make

no noise; they are **perfectly quiet**, and jump not at all. -----." (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-66)

သို့တိ။ သို့တိဣ။ — အဓိပ္ပါယ်ဤကိတို့(၃)
မလှုပ်မရှုက်ငြိမ်သက်သည်။။
to be still, to be without movement

- သို့တို့ဝါရကဂဗ္ဘိင် ညှတ်ကေတ်ပံက်တဲ ဂလာန်ပထမသွေးရ၊ “ယုံမွှားတံ၊ ခေ့မဗတာင် မတုပ် တှုံသွာကို ဂစံမွှ်က္ခိဒဒိုင်ခါကို နသုသွင်ခါမသို့တိဣတ် လလေးလပ်တဲ ရှညးမချိန်ကိုအ စောံဒြဟတ်ကိုကိုဒ်တဲ လမတ်တပွဲဇကုမ္မာ်မွတ်စိကး ဂစံမွှ်ကိုသီလဝတ်ဝံ ဩဝ်ဆဲသန်သွံ” ဂလာန်ဖြင့်သွေးရ။ (၅၅၀။ ၈-၂၃၆။ ပ-၆၆၈။ အစောံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ ငါးအပေါင်းသည် ထို ဗျိုင်းကိုမြင်၍ — “အချင်းတို့၊ ကြာဖြူအဆင်းနှင့်တူထသော အတောင်ရှိထသော ဤငှက် သည် ငြိမ်းချမ်းကုန်သော အတောင်တို့ဖြင့် ကောင်းလေစွ။ ညံ့ညံ့ပျောင်းပျောင်းကဲ့သို့ မှိုင် လျက်နေ၏။” (၅၅၀။ ဒု-၃၁၇။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ And the shoal of fish on seeing the crane uttered the first stanza: “See that twice-born bird, how white – Like a water-lily seeming; Wings outspread to left and right – Oh, how pious! dreaming, dreaming!” (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-162)

((((((((((((((((((((()))))))))))))))))))))

သွဟ်ရထ

ဝေါဟာရ ‘သွဟ်ရထ’ ဝံ ပွဲအဘိဓါန်အ္စာဟာလီဒေဂ် ထွေးလပ်ဒဒ်ပိုဒ်ကြိယာမွဲတဲ ညးကိုလပ်အဓိပ္ပါယ် v. to be able, competent, adequate, sufficient, right, proper ရ။ ပွဲအဘိဓါန် မန်ဗ္ဗာအ္စာထောန်သိုင်ဂ် ဝေါဟာရ ‘သွဟ်ရထ’ ဝံ ညးကိုလပ်အဓိပ္ပါယ် ‘အရည်အချင်းရှိသည်’/ ‘အရည်အချင်းပြည့်စုံသည်’ ရ။

ဝေါဟာရ ‘သွဟ်ရထ’ ဝံ အတိုင်အ္စာဟာလီဒေ မပံက်ကိုလပ်အဓိပ္ပါယ်ဂ်ရ အဲဂံညှတ်ကေတ်ပွဲအဓိက နွံအဓိပ္ပါယ်(၂)သတ်ရ။ အဓိပ္ပါယ်(၁)ဂ် ‘သွဟ်စောံ’/ / ‘ဒ်မာန်’/ ‘နွံအစောံသွမာန်’/ ‘သွလေပ်’/ ‘သွဝံ’၊ ပွဲအဓိပ္ပါယ်ဗျာ ‘ဖြစ်နိုင်သည်’/ ‘တတ်နိုင်သည်’/ ‘စွမ်းနိုင်သည်’၊ ပွဲအဓိပ္ပါယ်အေဂံလိက် ‘can’/ ‘could’/ ‘to be able to’/ ‘to be possible’/ ‘to be competent’/ ‘to be sufficient’ မဒ်ရ။ အဓိပ္ပါယ်(၂)ဂ် ဗတ်မန်မူး ‘ဂပ်ဂပ်’/ ‘ထေက်ကြိုက်’ မဒ်ရ။ ဗတ်အဓိပ္ပါယ်